Masa hedabideak eta talde nortasunen eraikuntza

Josu Amezaga Albizu
UPV/EHUko Ikus-entzunezko Komunikazio eta Publizitate Saila
josu.amezaga@ehu.es

Zein hizkuntza hitz egiten du komunikazio gizarteak?

Donostiako Uda Ikastaroak
2009ko Ekainak 22-24

Talde nortasuna eta kultura
Kontzeptuak bereiztuz

- Kultura: jende talde batek mundua ikusteko eta haren aurrean jokatzeko duen modua
- Nortasuna: jende multzo batek bere burua talde gisa ikustea
- Kontzeptuak bereiztu beharra
  - Nortasuna ez da beti kulturaren inguruan definitzen

Talde nortasuna eta kultura
Kontzeptuak bereiztuz

- Kultura bera, nortasun ezberdinak

- Kultura ezberdinak, nortasun bera

listak *versus* liberalak

Talde nortasuna eta kultura
Nortasuna kulturaren zati gisa

- Autopertzepzioa da, baina kulturan eragin dezake
  - *Pertsonalitate* etnikoa eta *nortasun* etnikoa (Letamendia)
    - *Gestalt* identitarioa
  - Erresistentziazko nortasunetik egitasmozko nortasunera (Castells)

Talde nortasuna eta kultura
Nortasunaren baldintzak

- Nortasun pertsonalaren hiru baldintzak (Erikson)
  - Nitasuna
  - Denbora eta espazioko jarraikortasuna
  - Besteen onarpena
- Talde nortasunen baldintzak: euskal nortasunaren auzia

Talde nortasuna eta kultura

Nortasun ezberdinak Euskal Herrian

Zure ustez zeiintzuk dira bi baldintza garrantzitsuenak pertsona batek bere burua euskal herritartzat hartzeko?

EAE	
Euskal Herrian bizi eta lan egitea	46
Euskal herritar izan nahi izatea	46
Euskal Herrian sortua izatea	36
Euskal herriaren defendatzaile izatea	17
Euskaraz hitz egitea	16

Nafarroa G.	
Euskal Herrian sortua izatea	42
Euskal herritar izan nahi izatea	41
Euskal Herrian bizi eta lan egitea	31
Arbaso euskaldunak izatea	16
Euskal herriaren defendatzaile izatea	13

Iparraldea	
Euskal Herrian sortua izatea	53
Euskaraz hitz egitea	40
Arbaso euskaldunak izatea	31
Euskal Herrian bizi eta lan egitea	24

Baxok eta beste

Irudikatutako komunitateak
Harreman zuzenak eta bitartekotuak

- Harreman zuzenen mundua
  - Banakoa, harremanen jabe
  - Estatu aurreko gizartean garrantzitsuagoa
  - Harreman zuzenetan oinarritutako komunitatea
- Bitartekotutako harremanen mundua
  - Banakoa harremanen mende
  - Estatu-gizartean nagusi
  - Irudikatutako komunitatea (Anderson)

C. Calhoun

Irudikatutako komunitateak

Ikurren garrantzia

- Nortasunaren oinarri objektiboak
- Taldea identifikatu beharra: ikurrak
    - Edozer izan daiteke ikur: txapela, adibidez
    - Propio sortutako ikurrak
- Ikurren bitartezko identifikazioa

Irudikatutako komunitateak

Informazioaren gizartean, ikurra nagusi

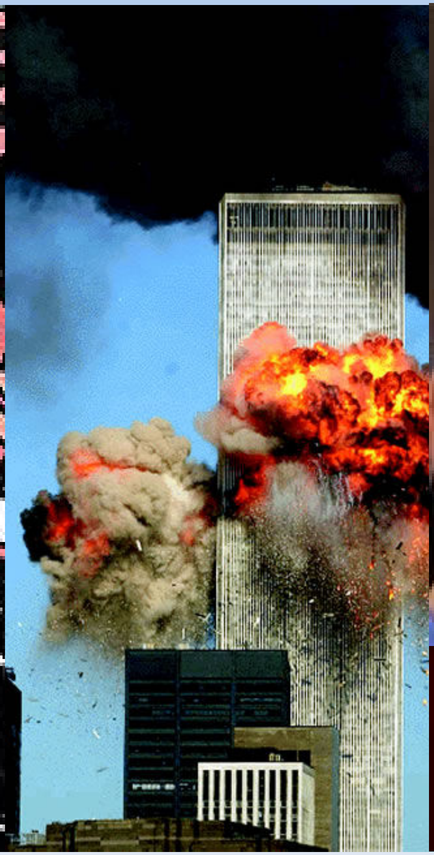

Talde nortasunak eta globalizazioa

Taldearen definiziorako dimentsioak

- Nortasun eragileen aldaketak
  - Kultura
  - Nazioa
  - Erlijioa
  - Generoa
  - Gizarte maila
  - Geografia
  - e.a.

Talde nortasunak eta globalizazioa

Aukera libreko nortasunak?

- Gaurko gizartearen ezaugarria: ziurgabetasuna eta hautatu behar etengabea
- Testuinguru aldakorretan bizi beharra
- Estrukturalki ezarritako nortasunak eta hautatutako nortasunak
- Informazioaren eta nortasunen eskaintzaren ugaritasuna

Melucci

Talde nortasunak eta globalizazioa
Taldetik sarera

- Komunitate birtualak
- Hurbiltasun fisikoan oinarritutako harremanen ordez, sarean oinarritutako harremanetara
- Kutxa txikietako sozializaziotik amarauneko sozializazioa

Wellman

Glokalizazioa

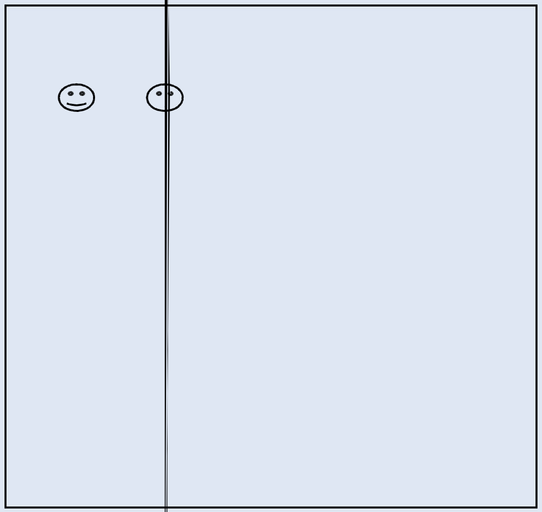

Talde nortasunak eta globalizazioa
Komunitarismorako joera

- Joera paradoxikoak
  - Kulturak berdintzen
  - Nortasunak pil-pilean
- Ziurgabetasunaren aurrean, komunitarismorako joera

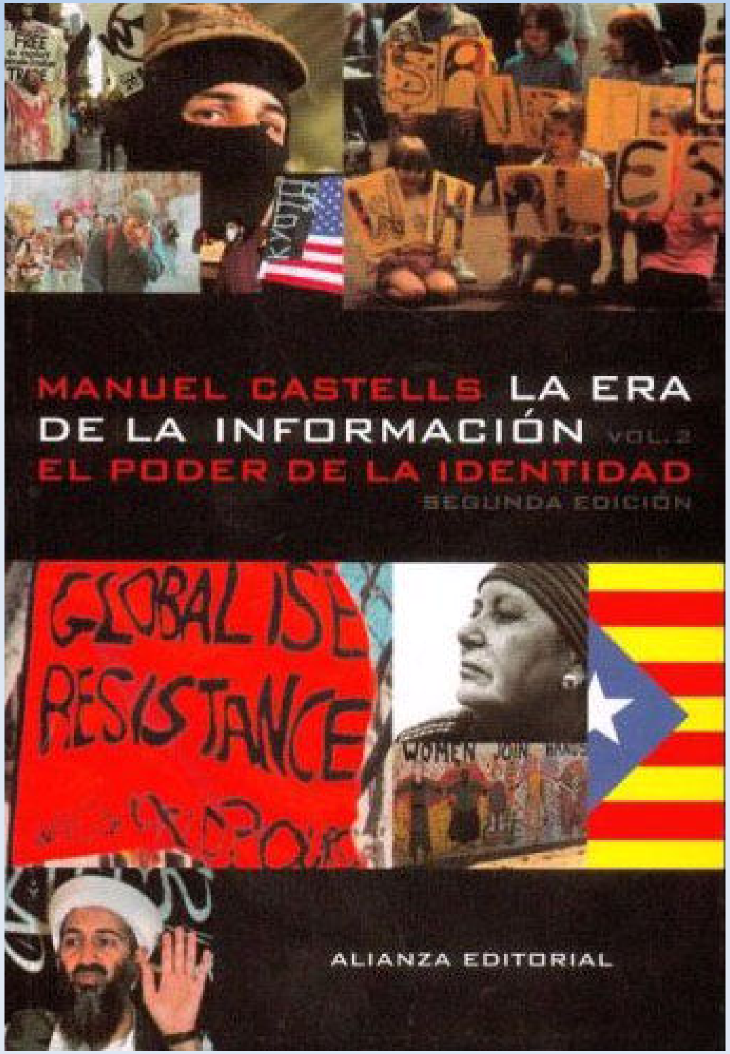

Castells

Hedabideen garrantzia talde nortasunen eraikuntzan

- Ezaugarri objektiboen hedapena
  - Kultura
  - Erlijioa
  - e.a.
- Eremu publikoaren eraketa
  - Bitartekotutako harremanak
  - Egitasmoen eraikuntza
  - Kasu bat: hedabideak estatu nazioaren eraikuntzan
- Ikurren hedapena

Migrarientzako telebista EBn
Ebidentzia batzuk

- Jatorrizko herrialdeko hedabideen erabileraren garrantzia etorkinen artean
- Satelite bidezko telebistaren merkatuaren garapenerako faktore batzuk: espazio geolinguistikoak (hizkuntzak eta ez lurraldeak definitutako espazio gisa) eta diasporak
- Etorkinen hizkuntza batzuen bizitasun handia Europako Batasunean

Migrarientzako telebista EBn
EBtik jaso daitezkeen seinaleak

- 2.972 seinale, modu irekian
  - 69 hizkuntza
  - 1.593 nolabaiteko onarpena duten hizkuntzetan (ofizialak edo Hizkuntzen Europako Itunak onartuak)
  - 1.379 batere onarpenik gabeko hizkuntzetan
- 5.294 seinale, enkriptatuak
  - Gehienak nazio estatu mailako merkatuetara mugatuak
  - Hizkuntza ofizialak, gehienbat pakete nazionaletan kontzentratuta
  - Onarpenik gabeko hizkuntzak, gehienbat seinale irekietan

Migrarientzako telebista EBn
Audientziaz dakiguna

- Datu orokorrik ez
  - Audientzia garrantzitsuen iradokizunak
    - Azken lau urteetan eskaintza % 72 igo da (hizkuntza ofizialen kasuan, % 33)
  - Zee TV: 150.000 harpidedun (milioi bat ikusle)
    - “Alderantzizko diaspora?”
- Helburu (target) talde ugari
  - Saharaz azpiko afrikarren salbuespena
  - Etorkinen hizkuntzen erroldarik ez EBn
  - AEB eta Australian, etxean ingelesa ez den beste hizkuntza bat egiten dutenek har dezakete beren hizkuntzazko telebistarik

Migrarientzako telebista EBn
Seinaleak eta hizkuntzak

Migrarientzako telebista EBn

Ikasgai batzuk etorkinen hedabideen azterketatik

- Hedabideak hizkuntzaren eta kulturaren birsorkuntzan
- Eremu publikoen eraketa
- “Irudikatutako komunitateetan” oinarritzen diren nortasunen indarra

Erreferentziak

- Anderson, B. 1993. *Comunidades imaginadas. Reflexiones sobre el origen y la difusión del nacionalismo*. 1983. Mexiko: Fondo de Cultura Económica.
- Baxok, Erramun, Pantxoa Etxegoin, Teresa Lekunberri, Iñaki Martinez de Luna, Larraitz Mendizabal, Igor Ahedo, Xabier Itzaina, and Roldan Jimeno. 2006. *Euskal nortasuna eta kultura XXI : mendearen hasiera*. Donostia: Sociedad de Estudios Vascos = Editorial Eusko Ikaskuntz, http://hedatuz.euskomedia.org/4097/1/ident.pdf
- Castells, M. 1997. *La era de la información. Economía, sociedad y cultura. Vol. 2: El poder de la identidad*. Madrid: Alianza.
- Erikson, E.H. 1985. *Identidad. Juventud y crisis*. 1968. Madrid: Taurus.
- Letamendia, F. 1997. *Juego de espejos. Conflictos nacionales centro-periferia.* Madrid: Trotta.
- Melucci, A. 2001. *Vivencia y convivencia: teoría social para una era de la información*. Madrid: Trotta.
- Robins, Kevin. 2006. *Challenge of Transcultural Diversities Cultural Policy And Cultural Diversity*. 1st ed. Council of Europe.
- Wellman, B. 2002. Little Boxes, Glocalization, and Networked Individualism. In *Digital Cities II: Computational and Sociological Approaches*, 10-25. Berlin: Springer. http://www.chass.utoronto.ca/~wellman/publications/littleboxes/littlebox.PDF.